

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINIŃ SIRTQI SAWDA AYLANISI (2022- jil yanvar-avgust ayları ushın dáslepki maǵlıwmat)

Respublika ekonomikasın rawajlandırıw strategiyası diversifikaciyalanǵan hám básikege shıdamlı ekonomikanı jaratıwǵa, innovacion texnologiyalar hám bazardı basqarıwdıń jańa usıllarınan paydalanǵan halda milliy resurslardan maksimal dárejede paydalanıwǵa baǵdarlanǵan. Mámlekettiń sırtqı ekonomikalıq iskerligi, atap aytqanda sırtqı sawda tarawında ámelge asırılıp atırılǵan reformalardıń aqırǵı nátiyjesi xalıqtıń turmıs dárejesine óz tásirin ótkeredi.

2022- jıldıń yanvar-avgust ayları juwmaǵı menen respublikanıń sırtqı sawda aylanısı (tekstte SSA) 391,3 mln. AQSh dolların qurap, 2021- jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda 48,3 mln. AQSh dollarına yaǵnıy 89,0 % ke quradi.

SIRTQI SAWDA AYLANISI HÁM BALANSI (yanvar-avgust, mıń AQSh dollari)

	2021- jil	2022- jil	Ósiw pátleri, % te	Jámige salıstırǵanda, % te
Sırtqı sawda aylanısı	439545,8	391288,7	89,0%	x
Eksport	287018,6	249281,8	86,9 %	100,0
 <i>tovarlar</i>	285350,8	246510,3	86,6	98,9
 <i>xızmetler</i>	1667,8	2771,5	166,2	1,1
 <i>altın</i>	-	-	-	-
Import	152527,2	142006,9	93,1%	100,0
 <i>tovarlar</i>	144756,1	136276,7	94,1	96,0
 <i>xızmetler</i>	7771,1	5730,2	73,7	4,0
 Saldo	134491,4	107274,9	x	x

Maǵlıwmat ushın: Ózbekstan Respublikasınıń tovarlar sırtqı sawdası statistika kórsetkishlerin qalıplestiriwde, Sırtqı ekonomikalıq iskerlik Tovar nomenklaturası (keyingi orınlarda SEI TN) menen birgelikte, Birlesken Milletler Shólkeminiń Xalıqaralıq standartlasqan sawda klassifikatorı (keyingi orınlarda – XSSK) isletiledi. Bul óz nábewetinde analitikalıq maqsetlerde eksport hám import qılınatuǵın tovarlardı 10 úlken bólimge gruppalam ushın imkan beredi. Tovarlardı XSSK boyınsha kodlastırıw, SEI TN hám XSSK ortasında ótiw gıltleri járdeminde ámelge asırıladi.

SSAda eksport kólemi 249,3 AQSh dollarına (13,1 % ke kemeydi) hám import kólemi 142,0 mln. AQSh dollarına (6,9 % ke kemeydi) jetti. Sırtqı sawda aylanısı saldósı 107,3 mln. AQSh dollardı quradı.

**QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASI MENEN SIRTQI SAWDA AYLANISI
EN JOQARI ULESKE IYE BOLGAN MAMLEKETLER
(2022- jil yanvar-avgust, mln. AQSh dollari)**

Qaraqalpaqstan Respublikası, jáhannıń 60 dan artıq mámleketleri menen sawda baylanısların ámelge asırıp kelmekte. SSAnıń salmaqlı úlesi Túrkiyada (19,1 %), Qıtay Xalıq Respublikasında (25,8 %), Latviyada (7,7 %), Rossiya Federaciyasında (17,9 %), Qazaqstanda (9,4 %), Koreya Respublikası (4,2 %) hám Awğanstanda (0,9 %) gúzetilgen.

úzliksiz islewin támiyinilew ushın respublikada zárúr resurslar bazası jaratılğan. Eksport quramında sezilerli ózgerislerge import tovarlarınıń ornın basatúǵın ónimler islep shıǵarıw hám sanaat óndirisin diversifikaciya qılıw nátiyjesinde erisildi.

Sunday-aq, qońsı mámleketler menen óz-ara baylanıslardı bekkemlew, mámleketlerdiń social-ekonomikalıq, sawda-sanaat hámde mádeniy salalardaǵı baylanısların rawajlandırıw boyınsha úlken isler ámelge asırılıp atırılǵanlıǵın kóriw múmkin.

SSA da sońǵı jıllarda úlken ózgerisler gúzetilip atır. Mısal ushın, sońǵı úsh jılda SSA da Qırǵızıstan, Awǵanıstan hám Tájikistan menen sırtqı sawda aylanısınıń óskenligi gúzetilmekte. Basqa mámleketler (qońsı mámleketlerden tısqarı) menen bolsa, SSA da eń joqarı úlesi Qıtay Xalıq Respublikası, Rossiya Federaciyası, Túrkiya hám Latviya mámleketleri úlesine tuwra kelgen.

UNAMLÍ SÍRTQÍ SAWDA BALANSÍ GÚZETILGEN TÓRT MÁMLEKET
(yanvar-avgust, mln AQSh dollari)

Sırtqı ekonomikalıq iskerligi boyınsha 20 iri sherik-mámleketler arasınan 12 mámlekette unamlı sırtqı sawda balansı gúzetilgen, sonnan, Túrkiya (74,7mln. AQSh dollari), Qıtay Xalıq Respublikası (116,5 mln. AQSh dollari), Rossiya (70,1 mln. AQSh dollari) hám Latviya (30,0 mln. AQSh dollari) usılar qatarınan. Qalǵan 6 mámleket penen passiv sırtqı sawda balansı saqlanıp qalmaqta.

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINIŇ IRI SHERIK
MÁMLEKETLER MENEN SÍRTQÍ SAWDA AYLANISI DINAMIKASI
(yanvar-avgust, mır. AQSh dollari)

Mámleketler	2020- jil	2021- jil	2022- jil
Túrkiya	42593,0	75063,7	74683,3
Eksport	40793,6	67160,5	68617
Import	1799,4	7903,2	6066,3
Saldo	38994,2	59257,3	62550,7
Qıtay Xalıq Respublikası	93371,1	104867,0	116518,2
Eksport	67785,1	78320,4	63277,0
Import	25586,0	26546,6	53241,2
Saldo	42199,1	51773,8	10035,8
Rossiya Federaciyası	74087,8	79749,8	70141,5
Eksport	48926,0	54104,9	34520,8
Import	25161,8	25644,9	35620,7
Saldo	23764,2	28460	-1099,9
Latviya	16887,7	23830,5	29977,5
Eksport	14197,4	21403,4	29446
Import	2690,3	2427,1	531,5
Saldo	11507,1	18976,3	28914,5
Qazaqstan	35284,0	42548,4	36904,2
Eksport	24941,5	28234,9	23071,4
Import	10342,5	14313,5	13832,8
Saldo	14599	13921,4	9238,6
Koreya Respublikası	25189,7	18517,3	16361,3
Eksport	3992,4	2150,7	9090
Import	21197,3	16366,6	7271,3
Saldo	-17204,9	-14215,9	1818,7

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASI STATISTIKA BASQARMASI

Mámleketler	2020- jil	2021- jil	2022- jil
Awғанstan	2636,9	2842,7	3416,1
Eksport	2584,2	2842,7	3416,1
Import	52,7		
Saldo	2531,5	2842,7	3416,1
Qırǵız Respublikası	2898	6273,2	4803,4
Eksport	1587,4	3220,4	2459,3
Import	1310,6	3052,8	2344,1
Saldo	276,8	167,6	115,2
Gruziya	439,4	1228,4	2362,7
Eksport	401,9	1228,4	2283,9
Import	37,5		78,8
Saldo	364,4	1228,4	2205,1
Ukraina	5211,8	11702,2	1835,6
Eksport	4553	11000,2	1696,7
Import	658,8	702	138,9
Saldo	3894,2	10298,2	1557,8
Franciya	139,0	2375,9	1422,1
Eksport		1449,7	1214,1
Import	139	926,2	208
Saldo	-139	523,5	1006,1
Türkmenstan	1724,8	2352,3	1763
Eksport	526,2	765,9	1009,2
Import	1198,6	1586,4	753,8
Saldo	-672,4	-820,5	255,4
Iran	1567,4	4385,8	1365,4
Eksport		1944,3	576,1
Import	1567,4	2441,5	789,3
Saldo	-1567,4	-497,2	-213,2

QARAQALPAQSTAN RESPUBLİKASI STATISTIKA BASQARMASI

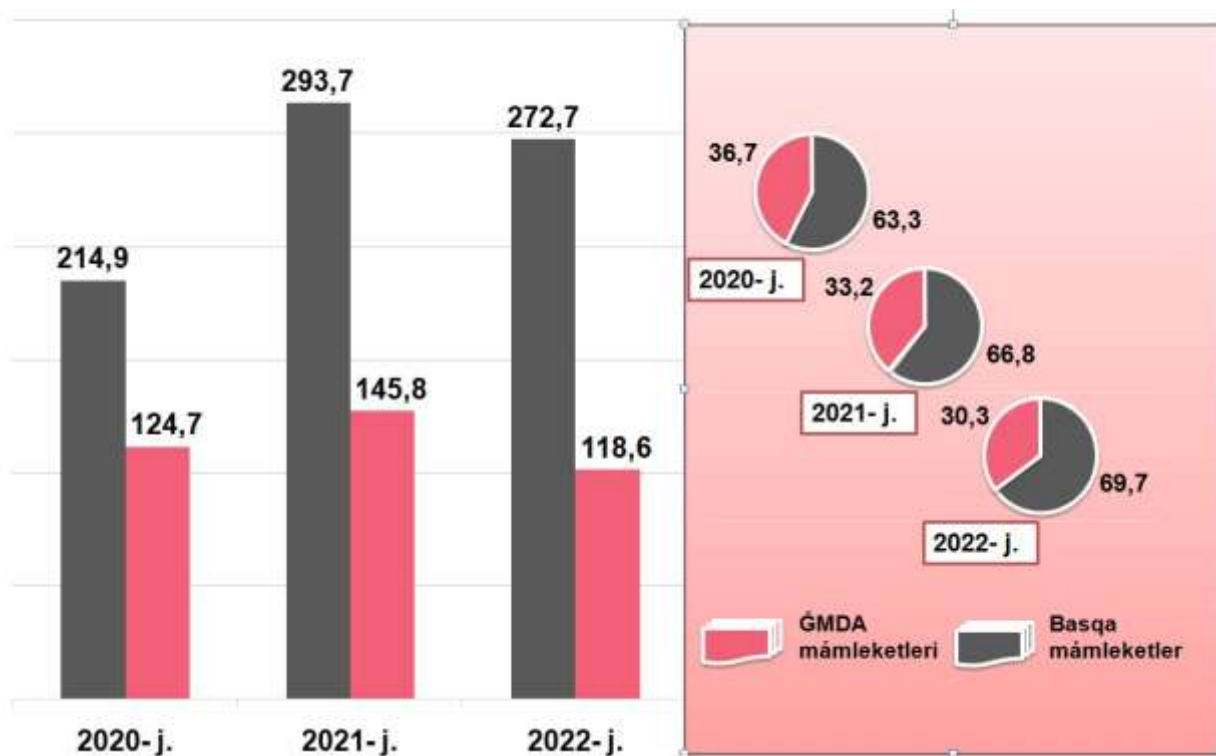
Mámleketler	2020- jil	2021- jil	2022- jil
Tájikistan	4234,9	2217	1061,3
Eksport	4234,9	2217	1061,3
Import			
Saldo	4234,9	2217	1061,3
Ázerbayjan	66,9	306,7	578,7
Eksport		306,7	578,7
Import	66,9		
Saldo	-66,9	306,7	578,7
Germaniya	1233,6	6548,1	1273,8
Eksport	400,8	481,1	386,4
Import	832,8	6067	887,4
Saldo	-432	-5585,9	-501
Portugaliya	0	98,1	251,5
Eksport		98,1	251,5
Import			
Saldo	0	98,1	251,5
Litva	657,5	3565,5	3195,3
Eksport	0,1	2163,7	374,9
Import	657,4	1401,8	2820,4
Saldo	-657,3	761,9	-2445,5
Irak	1665,6	1208,0	223,9
Eksport	1665,6	1208,0	223,9
Import			
Saldo	1665,6	1208,0	223,9
Kanada	0,0	0,0	612,0
Eksport	0,0	0,0	612,0
Import		0,0	0,0
Saldo	0,0	0,0	612,0

Qaraqalpaqstan Respublikasınıń sırtqı sawda aylanısınıń úshen bir bólegi ĞMDA mámleketlerine tuwra keledi hám bul kórsetkish sońqı jıllarda biraz ózgerdi.

Respublikamızda sırtqı sawdanı qollap-quwatlaw hámde ĞMDA mámleketleri menen usı saladaǵı sheriklikti jáne de bekkemlew boyınsha alıp barılıp atırılǵan is-ilájlarǵa qaramay, 2022-jıldıń yanvar-avgust aylarında, sırtqı sawda aylanısında ĞMDA mámleketleriniń úlesi 30,3 % ti qurap, 2021- jılǵa salıstırǵanda sırtqı sawda aylanısındaǵı úlesi 18,6 % ke kemeygen.

**QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINIŃ SIRTQI SAWDA AYLANISINDA
ĞMDA MÁMLEKETLERI HÁM BASQA MÁMLEKETLERDIŃ KÓLEMLERI
DINAMIKASI**
(yanvar-avgust, mln. AQSh dollari, úlesi, % te)

Basqa sırt el mámleketleriniń SSA sı 2022- jıldıń yanvar-avgust aylarında 2021- jıldıń usı dáwirine salıstırǵanda 7,2 % ke kemeydi hám jámi SSA daǵı úlesi 92,8 % ti quradı.

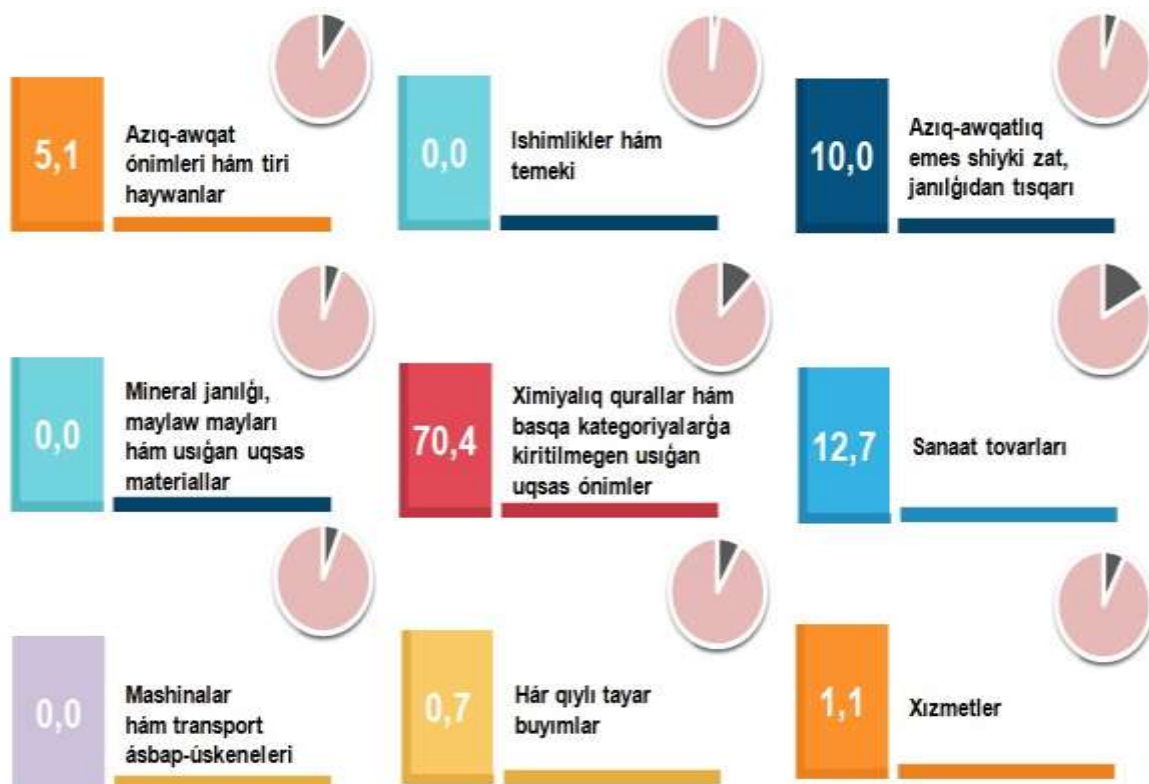
QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINI EKSPORTI (2022- jil yanvar-avgust)

Usı jıldıń yanvar-avgust aylarında mámlekettiń eksportyorları sanı 138 di qurap, olar tárepinen 249,3 mln. mln. AQSh dolları (qımbat bahalı metallar eksportınan tısqarı) kólemindegi (2021- jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda 86,9 % ke tuwra keldi) tovar hám xızmetler eksport qılınıwı támiyinlendi.

Eksport quramında tovarlar úlesi 98,2 % ti qurap, olar tiykarınan ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler (70,4 %), sanaat tovarları (12,7 %), azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı (10,0 %), azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar (5,1 %) úlesine tuwra kelmekte.

XSSK BOYINSHA EKSPORT QURAMI (2022- jil yanvar-avgust, úlesi, % te)

**ĞMDA HÁM BASQA MÁMLEKETLERGE EKSPORT QURAMI
(2022- jil yanvar-avgust)**

XSSK quramı	Jámi			ĞMDA mámleketleri			Basqa mámleketler		
	miń AQSh dolları	ótken jilǵa salıstırǵanda, % te	ulıwma kólemge salıstırǵanda, % te	miń AQSh dolları	ótken jilǵa salıstırǵanda, % te	ulıwma kólemge salıstırǵanda, % te	miń AQSh dolları	ótken jilǵa salıstırǵanda, % te	ulıwma kólemge salıstırǵanda, % te
Jámi eksport	249 281,8	86,9	100,0	64 500,6	64,5	100,0	184 781,2	98,8	100,0
sonıń ishinde:									
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar	12 761,4	107,5	5,1	4 719,6	93,2	7,3	8 041,8	101,7	4,4
Ishimlikler hám temeki	0,0	0,0	0,0		0,0	0,0		-	-
Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı	24 843,4	63,3	10,0	814,1	25,8	1,3	24 029,2	88,8	13,0
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar	0,0	0,0	0,0		0,0	0,0		0,0	0,0
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar	-	-	-		-	-		-	-
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler	175 428,7	87,6	70,4	47 725,8	42,5	74,0	127 702,9	105,3	69,1
Tiykarınan material túrine qarap klassifikaciyalanǵan sanaat tovarları	31 650,7	98,3	12,7	8 630,5	97,0	13,4	23 020,2	104,0	12,5
Mashinalar hám transport ásbap-úskenederi	23,7	51,5	0,0	23,7	-	-		-	-
Hár qıylı tayar buyımlar	1 802,5	394,9	0,7	1 802,5	1 078,7	2,8		0,0	0,0
Xızmetler	2 771,5	166,2	1,1	784,5	41,1	1,2	1 987,1	809,4	1,1

ĞMDA mámleketleri hám basqa mámleketlerge eksporttıń baǵdarı boyınsha parqlanıwlar barlıǵı gúzetilmekte. Sonnan, ĞMDA mámleketlerine eksporttıń tiykarǵı bólimi ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler úlesine tuwra kelmekte, eksport kólemi boyınsha keyingi orınlarda sanaat tovarları, azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar hámde azıq-awqatlıq emes shiyki zatqa (janılıǵıdan tısqarı) tuwra kelmekte.

2022- jıldıń yanvar-avgust aylarında eksport qılınǵan tovarlar hám xızmetler quramınıń analizi sonı kórsetpekte, tovarlar hám xızmetler quramında sezilerli ózgerisler bolmadı, biraq sonı aytıw kerek, 2021- jıldıń yanvar-avgustǵa salıstırǵanda, azıq-awqatlıq emes shiyki zat (janılıǵıdan tısqarı), sanaat tovarları hámde xızmetlerden tısqarı barlıq tovar gruppalarında ósim gúzetildi.

**EKSPORT QURAMI DINAMIKASI
(yanvar-avgust % te)**

XSSK quramı	2020- jil	2021- jil	2022- jil
Jámi	100,0	100,0	100,0
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar	5,5	4,1	5,1
Ishimlikler hám temeki	0,0	0,0	0,0
Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı	12,5	13,7	10,0
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar	0,3	0,4	0,0
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar	0,5-	0,0	-
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler	70,1	69,8	70,4
Tiykarınan material túrine qarap klassifikaciyalanǵan sanaat tovarları	9,2	11,2	12,7
Mashinalar hám transport ásbap-úskenederi	0,0	0,0	0,0
Hár qıylı tayar buyımlar	0,8	0,2	0,7
Xızmetler	1,0	0,6	1,1

**XSSK BÓLIMI BOYINSHA AYÍRÍM ÓNIMLER
EKSPORTINIŇ QURAMI
(2022- jil yanvar-avgust)**

XSSK bólimi atı	Mıń AQSh dolları	2020-jıldıń sáykes dawirine salıstırǵanda, % te
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar		
Palız hám miyweler	9 347,8	102,8
Dánli eginler hám olardan tayarlanǵan ónimler	3 342,3	131,6
Kofe, shay, kakao, dámbegishler hám olardan tayarlanǵan ónimler	5,1	3,2
Sheker, shekerden tayarlanǵan ónimler hám bal	32,3	91,0
Hár qıylı azıq-awqat ónimleri hám preparatlar	20,3	15,6 b
Sút ónimleri hám qus máyekleri	13,6	591,3
Ishimlikler hám temeki		
Ishimlikler		
Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı		
Haywanlar hám ósimliklerden kelip shıqqan shiyki zat materialları	17 048,9	67,0
Toqımashılıq talaları hám olardıń shıǵındıları	1 407,4	10,5
May alınatuǵın tuqımlar hám miyweler	93,6	185,0
Tóginler ushın shiyki zat hám mineral shiyki zat (kómir, neft hám qımbat bahalı taslardan tısqarı)	6 293,5	16,1 b
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar		
Neft hám neft ónimleri hám usıǵan uqsas materiallar		
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar		
Ósimlik mayları (qam, tazalanǵan yaki frakciyalanǵan)	-	-
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler		
Organikalıq emes ximiyalıq zatlar	226,7	330,5
Birlemshi formadaǵı plastmassalar	175 055,6	87,5
Efir mayları, rezinoidlar hám parfyumeriyalıq zatlar; xájetxana preparatları, polirovkalaw hám juwıw quralları	125,9	80,7
Basqa jerde klassifikaciyanbaǵan ximiyalıq materiallar hám ónimler		

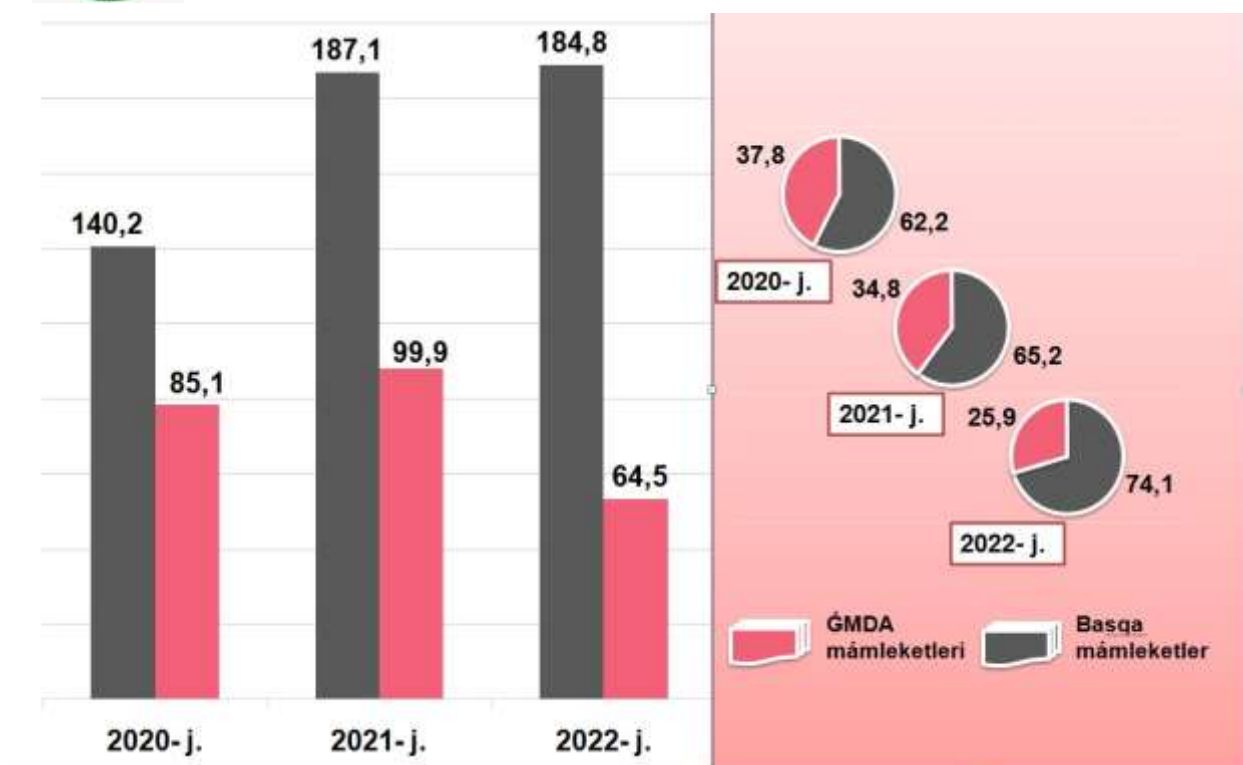

Boyaytuǵın hám terini iyleytuǵın zatlar hám boyawlar	0,1	16,4
Birlemshi bolmaǵan formadaǵı plastmassalar	20,4	51,0 b
Sanaat tovarları		
Toqımashılıq iyirilgen jibi, gezlemeler, tayar buyımlar hám usıǵan uqsas ónimler	22 841,1	76,1
Probka hám terekten tayarlanǵan buyımlar (mebelden tisqari)	21,6	480,0
Shoyın hám polat	206,4	-
Ruda bolmaǵan qazılmalardan tayarlanǵan ónimler		
Metallardan tayarlanǵan buyımlar	12,7	-
Basqa tártiptegi metall bolmaǵan minerallardan alınǵan ónimler	8 569,0	393,3
Mashinalar hám transport ásbap-úskenerleri		
Avtomobiller		
Elektr mashinaları, apparatlar, ásbaplar hám olardıń elektr bólekleri		
Sanaat ushın arnawlı bolmaǵan mashinalar hám olardıń detalları	10,3	12,9 b
Elektr baylanısı, dawıstı jazıw hám esittiriw apparaturaları hám úskenerleri		
Energiya generatorı mashinaları hám ásbap-úskenerler	1,0	30,3
Arnawlı bo'limler ushın arnawlı mólsherlangen mashinalar	12,5	
Hár qıylı tayar buyımlar		
Hár qıylı tayar buyımlar	61,8	88,4
Arnawlı, ilimiy hám qadaǵalaw ásbapları hám apparatları	834,1	224,6
Kiyim-kenshekler hám kiyim-kenshek buyımları	899,0	64,2 b
Mebel hám olardıń buyımları, kórpe-tósekler, matraslar, kópshikler soǵan uxsas mebeller		
Поёбзал	7,2	
Xızmetler		
Finanslıq xızmetler	542,5	123,7
Transport xızmetleri	141,6	15,8
Saparlar (turizm)	152,7	45,6
Basqa is boyınsha xızmetler	-	-
Qurılıs xızmetleri	1 934,7	-

Soñğı úsh jilda ĞMDA mámleketlerine eksport kólemi kemeydi hám olardıń jámi eksporttağı úlesi 2020- jıldıń yanvar-avgustdağı 37,8 % ten 2022- jıldıń yanvar-avgust aylarına 25,9 % ke kemeydi. Mas ráwishte basqa mámleketlerdiń jámi eksporttağı úlesi 98,8 % ti quradı.

**ĞMDA HÁM BASQA MÁMLEKETLERGE TOVAR
HÁM XİZMETLER EKSPORTI KÓLEMLERI DINAMIKASI**
(yanvar-avgust, mln. AQSh dollari, úlesi, % te)

2022- jıldıń yanvar-avgust ayları juwmağında tovar hám xızmetler eksporti boyınsha tiykarǵı sherik mámleketler quramında Túrkiya (27,5 %), Qıtay Xalıq Respublikası (eksport ulıwma kóleminiń 25,4 % i), Rossiya Federaciyası (13,8 %), Latviya (11,8 %), Qazaqstan (9,3 %), Koreya Respublikası (3,6 %), hám Awǵanistan (1,4%) mámleketleri saqlanıp qalmaқта hámde olardıń jámi eksporttağı úlesi 92,8 procentti quramaқта.

RESPUBLIKA EKSPORTINDA TIYKARGI
SHERIK MAMLEKETLERDIN ULESİ
(2022- jil yanvar-avgust, % te)

2022- jıldıń yanvar-avgust aylarında, ótken jıldıǵı tovarlar hám xızmetler eksporti boyınsha tiykargı sherik mámleketlerden jetekshi bolǵan Qıtay Xalıq Respublikası ekinshi orınǵa túsiwi esabınan, Türkiya eksporttaǵı úlesi boyınsha jetekshilikti aldı.

Usı jıldıń yanvar-avgust aylarında sherik mámleketlerdin tovarlar hám xızmetler eksporti boyınsha geografıyası 2021- jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda 47 mámleketten 56 mámleketke kemeydi.

**QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINIŇ TIYKARGI SHERIK MAMLEKETLERGE ÁMELGE ASIRGAN EKSPORTI KOLEMI HÁM ÓSIM PÁTLERI
(yanvar-avgust)**

Mámleket atı	Mıń AQSH dollari		Ósim pátleri, % te		Ornı	
	2021- j.	2022- j.	2021- j.	2022- j.	2021- j.	2022- j.
Túrkiya	67160,5	68617,0	164,6	102,2	2	1
Qıtay Xalıq Respublikası	78320,4	63277,0	115,5	80,8	1	2
Rossiya	54104,9	34520,8	110,6	63,8	3	3
Latviya	21403,4	29446,0	150,8	137,6	5	4
Qazaqstan	28234,9	23071,4	113,2	81,7	4	5
Koreya Respublikası	2150,7	9090,0	53,9	422,6	11	6
Awғанstan	2842,7	3416,1	110,0	120,2	8	7
Qirg'iz Respublikasi	3220,4	2459,3	202,9	76,4	7	8
Gruziya	1228,4	2283,9	305,7	185,9	16	9
Soedinennoe Korolevstvo	1723,2	3426,5		198,8	13	10
Ukraina	11000,2	1696,7	241,6	15,4	6	11
Fransiya	1449,7	1214,1		83,7	14	12
Turkmenstan	765,9	1009,2	145,5	131,8	18	14
Iran	1944,3	576,1		29,6	12	18
Tajikistan	2217,0	1061,3	52,4	47,9	9	13
Azerbayjan	306,7	578,7		188,7	23	16
Germaniya	481,1	386,4	120,0	80,3	19	19
Portugaliya	98,1	251,5		256,5	35	19

Usı mámleketlerge eksport qılınıp atırılğan tovarlar quramına tiykarınan ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler, sanaat tovarları hámde azıq-awqatlıq emes shiyki zat (janılıǵıdan tısqarı) kiredi.

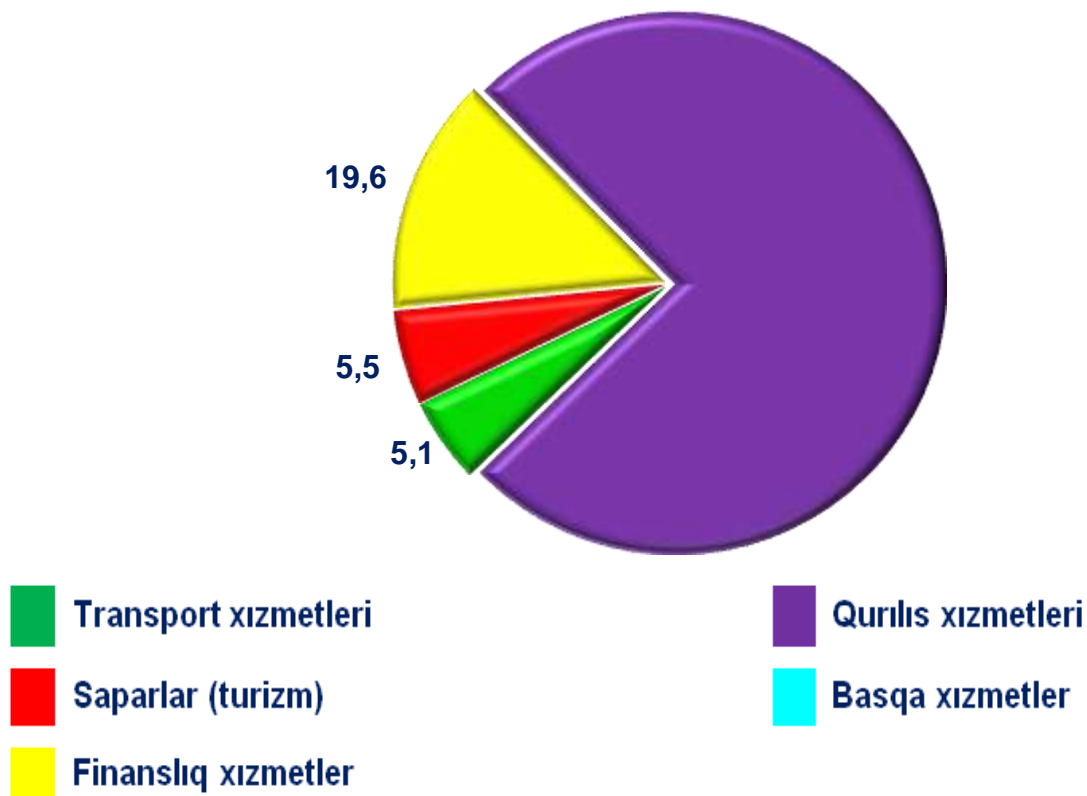
RESPUBLIKANIN AYIRIM MAMLEKETLER MENEN EKSPORT QURAMI
(2022- jil yanvar-avgust, min AQSh dollari)

XSSK qurami	Qıtay		Túrkiya		Rossiya		Latviya	
	2021- j.	2022- j.	2021- j.	2022- j.	2021- j.	2022- j.	2021- j.	2022- j.
Jámi eksport	78 320,4	63 277,0	67 160,5	68617,0	54104,9	34520,8	21403,4	29 446,0
sonin ishinde:								
Aziq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar	649,6	1370,3	874,2	1007,0	184,6	526,0	28,4	29,7
Ishimlikler hám temeki								
Aziq-awqatlıq emes shiyki zat, janilgidan tisqari	22407,5	19296,3	8293,3	254,9	2415,4	512,6	161,6	
Mineral janilgi, maylaw maylari hám usigan uqsas materiallar								
Haywanlar hám ósimlikler maylari, maylar hám mumlar								
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarğa kiritilmegen usigan uqsas ónimler	37156,9	34118,5	52784,1	57560,1	45706,3	27132,6	21213,4	29416,2
Sanaat tovarlari	17951,9	6555,6	5207,6	9787,2	4906,2	5766,5		
Mashinalar hám transport ásbap-úskenerleri					3,3			
Hár qıylı tayar buyımlar	153,5				4,9	147,6		
Xızmetler	1,0	1936,4	1,2	7,7	884,3	435,6	0,0	0,1

Xızmetler eksportı kólemi 2 771,5 min AQSh dolların yáki jámi eksport kóleminiń 1,1 % in qurap, 2021- jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda 0,5 % ke kóbeygenligi gúzetildi. Xızmetler eksportı quramınıń tiykarǵı úlesi saparlar (turizm) (5,5 %), transport (5,1%), Qurılıs (69,8%) hámde finanslıq xızmetler (19,6 %) úlesine tuwra kelgen.

XİZMETLER EKSPORTI QURAMI
(2022- jil yanvar-avgust, úlesi, % te)

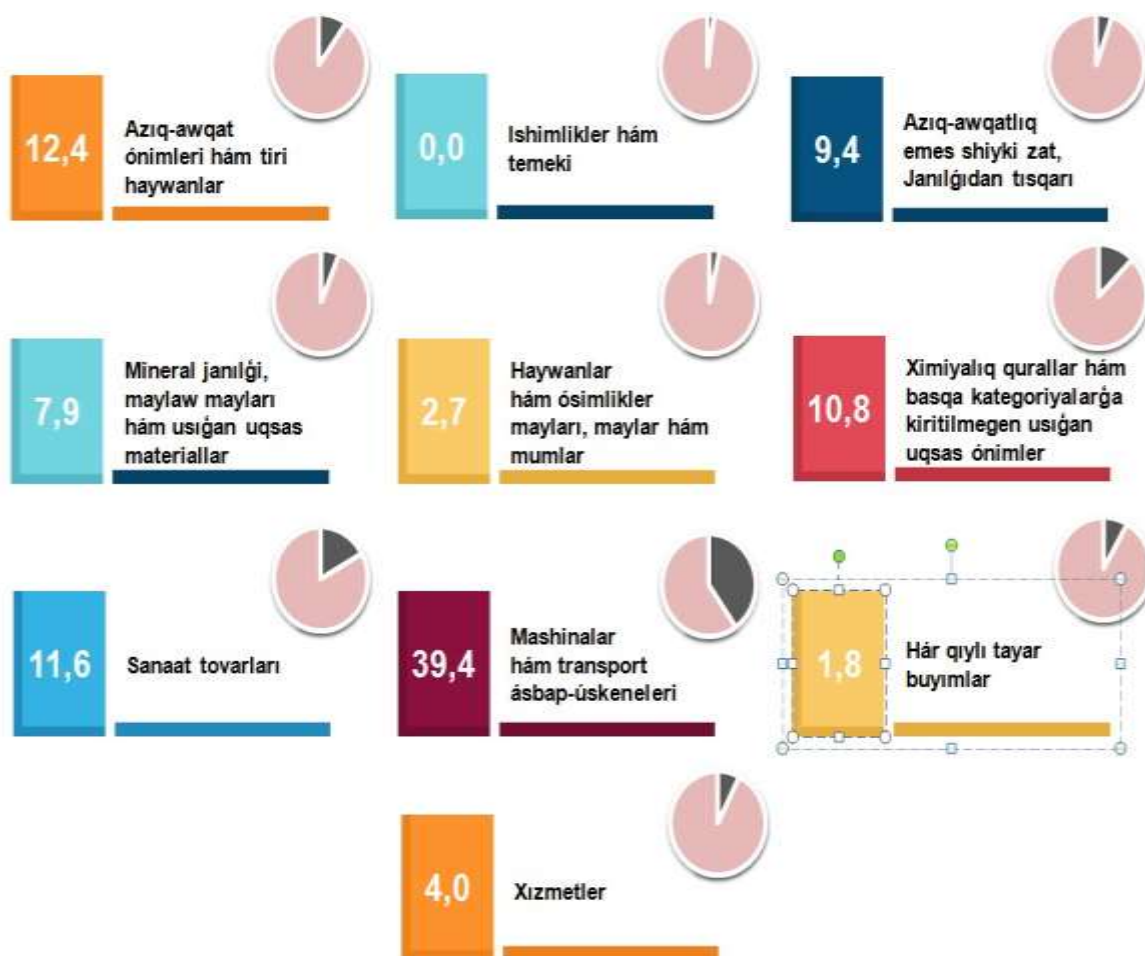
QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINIŇ IMPORTI
(2022- jil yanvar-avgust)

2022- jıldıń yanvar-avgust aylarında import kólemi 142,0 mln.AQSh dolların hám 2021- jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda 93,1 % ti quradı.

Import quramında eń úlken úles, mashinalar hám transport ásbap-úskeneleri (39,4 %), azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar (12,4 %) hámde ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler (10,8 %) esabına tuwra keldi.

XSSK BÓLIMI BOYÍNSHA IMPORT QURAMI
(2022- jil yanvar-avgust, úlesi, % te)

Tovarlar importı dinamikası analizine kóre, 2022- jıldıń yanvar-avgust aylarında import qılınǵan tovarlar kólemi, ótken jıldıń mas dáwirine salıstırǵanda 142,0 mln. AQSh dollarǵa kóbeydi hám 93,1 % ti quradı. Xızmetler importı bolsa 5,7 mln. AQSh dollarǵa jetti.

**ЃMDA HАM BASQA SІRT EL MАMLEKETLERINEN
IMPORT QURAMI
(2022- jil yanvar-avgust)**

Qurami	Jami			ЃMDA mаmleketleri			Basqa mаmleketler		
	miń AQSh dollari	ótken jilǵa salıstırǵanda, % te	ulıwma kólemge salıstırǵanda, % te	miń AQSh dollari	ótken jilǵa salıstırǵanda, % te	ulıwma kólemge salıstırǵanda, % te	miń AQSh dollari	ótken jilǵa salıstırǵanda, % te	ulıwma kólemge salıstırǵanda, % te
Jami import	142006,9	93,1	100,0	54 131,2	118,0	100,0	87 875,7	82,4	100,0
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar	17 563,5	99,7	12,4	15 430,1	116,4	28,5	2 133,4	49,0	
Ishimlikler hám temeki	57,0	-	-	57,0	-	-		-	
Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqari	13 290,8	135,8	9,4	13 096,5	134,5	24,2	194,3	379,1	0,2
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar	11 178,4	89,9	7,9	5 406,7	97,6	10,0	5 771,7	83,7	6,6
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám muımlar	3 804,8	79,3	2,7	3 804,8	79,3	7,0		-	-
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler	15 410,1	73,3	10,8	1 171,8	62,5	2,2	14 238,2	74,3	16,2
Sanaat tovarları	16 417,8	167,6	11,6	13 112,3	219,3	24,2	3 305,5	86,6	3,8
Mashinalar hám transport ásbap-úskenederi	56 013,7	87,9	39,4	937,5	58,4	1,7	55 076,3	88,6	62,7
Hár qıylı tayar buyımlar	2 540,5	45,9	1,8	640,0	312,1	1,2	1 900,4	35,6	2,2
Xızmetler	5 730,2	73,7	4,0	474,3	16,4	0,9	5 255,9	107,5	6,0

Aǵımdaǵı dáwirde import qılınǵan tovarlar hám xızmetler quramınıń analizi sonı kórsetti, 2021- jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda Azıq-awqatlıq emes

shiyki zat, janilgıdan tısqarı importınıń úlesi 6,4 % ten 9,4 % ke ósti, mashinalar hám transport ásbap-úskeneleri 41,8 % ten 39,4 % ke, hár qıylı tayar buyımlar úlesi bolsa 3,6 % ten 1,8 % ke kemeydi.

**IMPORT QURAMI DINAMIKASI
(2022- jil yanvar-avgust úlesi, % te)**

XSSK quramı	2020- jil	2021- jil	2022- jil
Jámi import	100,0	100,0	100,0
sonıń ishinde:			
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar	13,2	11,5	12,4
Ishimlikler hám temeki	-	-	-
Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janilgıdan tısqarı	9,0	6,4	9,4
Mineral janilgı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar	5,7	8,2	7,9
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar	2,5	3,1	2,7
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵar uqsas ónimler	18,6	13,8	10,9
Sanaat tovarları	5,3	6,4	11,6
Mashinalar hám transport ásbap-úskeneleri	33,3	41,8	39,4
Hár qıylı tayar buyımlar	7,2	3,6	1,8
Xızmetler	5,3	5,1	4,0

Xızmetler importınıń analizi sonı kórsetti, 2021- jıldıń yanvar-avgust aylarında 2022- jıldıń yanvar-avgust aylarına salıstırǵanda jámi importtaǵı úlesi 5,1% ten 4,0 % ti quradi.

AYIRIM IMPORT TOVARLARI
(2022- jil yanvar-avgust, miñ AQSH. doll.)

XSSK BOYINSHA IMPORT QILINGAN AYIRIM TURDEGI ÓNIMLER QURAMI
(2022- jil yanvar-avgust)

Ónim atı	Miñ AQSh dollari	ózgeriw pátleri, % te
Aziq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar		
Dánli eginler hám olardan tayarlangan ónimler	11 631,7	126,6
Tiri haywanlar	2 339,6	44,2
Kofe, shay, kakao, dámbegishler hám olardan tayarlangan ónimler	148,0	269,1
Palız hám miyweler	483,7	794,2
Gósh hám gósh ónimleri	129,8	32,5
Qumsheker hám bal		
Sút ónimleri hám qus máyekleri	300,5	68,3
Balıq (teñiz sút emiziwshileri bolmagan), qisqishbaqasimanlar, mollyuskalar hám suwda júziwshi omirtqasızlar hám olardan tayarlangan yarım tayar ónimler	811,9	507,7
Hár qıylı aziq-awqat ónimleri hám preparatlar	988,0	73,4
Haywanlar ushin korm	730,4	15,8 b
Ishimlikler hám temeki		
Ishimlikler	57,0	-
Aziq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqari		
Probka hám agash-taxtalar	12 965,7	162,1

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASI STATISTIKA BASQARMASI

Tabiiy kawshik bólekleri	89,1	136,9
Haywanlar hám ósimliklerden kelip shıqqan shiyki zat materialları	92,4	5,4
Tóginler ushin shiyki zat hám mineral shiyki zat	6,0	75,0
Toqımashılıq ónimler		
Mayli tuximlar hám mayli miyweler	137,6	
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar		
Neft hám neft ónimleri hám usıǵan uqsas materiallar	8 981,0	90,3
Kómir, koks hám briketler	2 197,4	88,8
Tábiyiy yaki jasalma gaz		
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar		
Ósimlik mayları		
Haywan hám ósimlik mayları	3 804,8	79,3
Haywanlar mayları	-	-
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler		
Birlemshi formadaǵı plastmassalar	1 223,1	169,5
Boyaytuǵın hám terini iyleytuǵın zatlar hám boyawlar	125,4	144,5
Ximiyalıq materiallar hám ónimler	7 866,1	56,8
Organikalıq ximiya zatları	5 230,4	105,1
Birlemshi formada bolmaǵan plastmassalar	744,6	67,3
Organikalıq emes ximiyalıq zatlar	28,2	41,9
Éfir mayları, rezinoıdler jáne parfyumeriya; dáretxana quralları	14,1	171,9
Tóginler	174,3	81,9
Medsina hám farmaceutika	3,8	-
Sanaat tovarları		
Shoyın hám polat	1 322,0	139,0
Rezina buyımları	163,9	40,9
Metallardan tayarlanǵan buyımlar	582,8	98,8
Toqımashılıq iyirilgen jibi, gezlemeler, tayar buyımlar hám usıǵan uqsas ónimler	551,3	494,4
Ruda bolmaǵan qazılmalardan tayarlanǵan ónimler	994,7	122,1
Probka hám terekten tayarlanǵan buyımlar (mebelden tisqari)	12 745,9	193,4
Qaǵaz, karton hám qaǵaz massası, qaǵaz yaki kartonnan tayarlanǵan buyımlar	57,3	163,2
Renli metallar		
Mashinalar hám transport ásbap-úskeneleri		
Energiya generatorı mashinaları hám ásbap-úskeneler	422,8	5,0

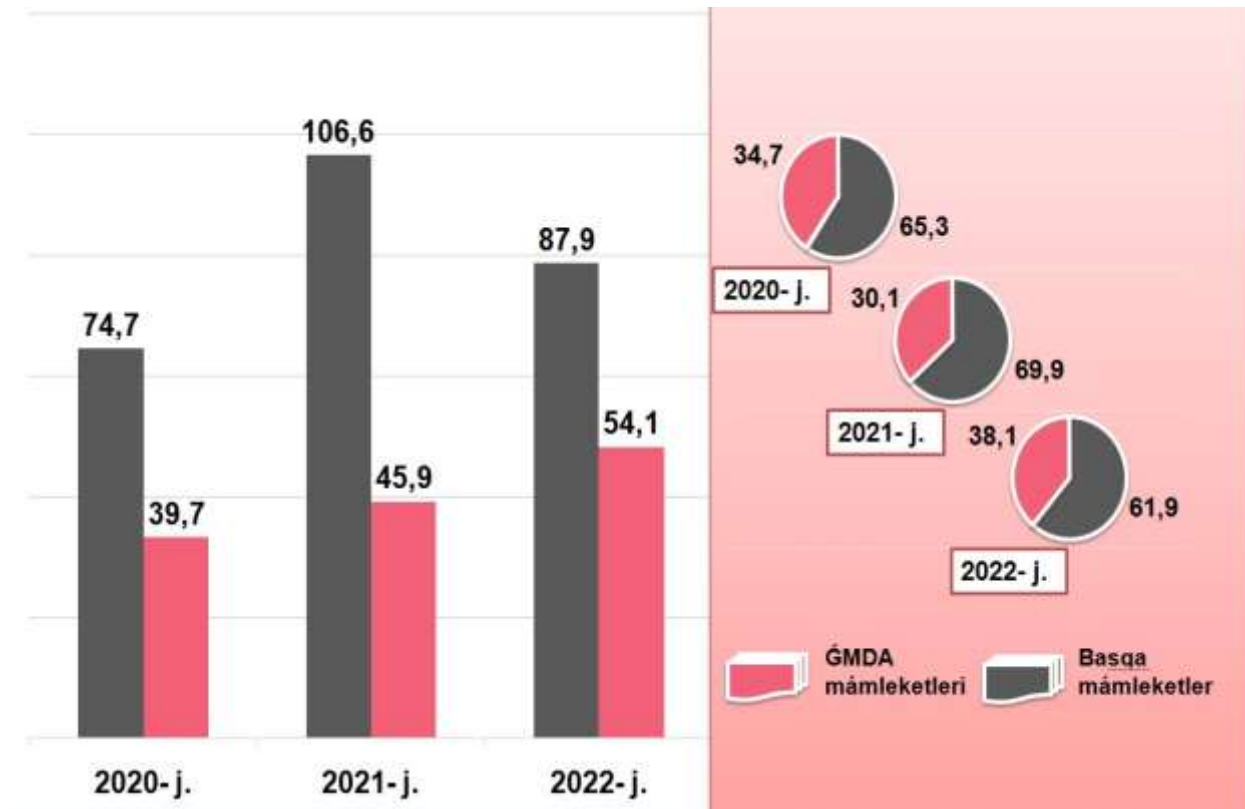
Anıq tarawlar ushin arnawlı móljellengen mashinalar	39 476,2	145,2
Sanaat ushin arnawlı bolmağan mashinalar hám ásbap-úskeneler hám olardıń detalları	9 164,1	81,2
Elektr mashinaları, apparatlar, ásbaplar hám olardıń elektr bólekleri	1 524,3	89,3
Elektr baylanısı, dawıstı jazıw hám esittiriw apparaturaları hám úskeneleri	128,4	1,8
Metallardı qayta islew mashinaları	1 385,3	540,1
Kanselyariya mashinaları hám maǵlıwmatlardı avtomatikalıq ráwishte qayta islew ushin ásbap-úskeneler	33,0	59,0
Avtomobiller	3 879,6	92,3
Basqa transport buyımları		
Hár qıylı tayar buyımlar		
Hár qıylı tayar buyımlar	756,8	301,7
Arnawlı, ilimiy hám qadaǵalaw ásbapları hám apparatları	1 460,5	68,0
Bloklı binalar, suw ótkiziw, kanalizaciya ısıtıw hám jaqtılandırıw úskeneleri ushin armatura hám buyımlar úskeneleri	277,1	9,1
Ayaq-kiyim	1,2	120,0
Kiyim-kenshekler hám kiyim-kenshek buyımları	6,9	21,4
Mebel hám onıń bólekleri, jataqjay buyımları, matraslar, matraslar ushin tirgekler, kópshikler hám usıǵan uqsas tigilgen mebel	37,3	148,6
Fotografiyalıq apparatura, úskene, isletiletuǵın materiallar hám optikalıq buyımlar, basqa jerde klassifikaciyanabaǵan; saatlar	0,7	10,8
Xızmetler		
Basqa is boyınsha xızmetler	4 375,5	110,3
Transport xızmetleri	190,5	218,0
Texnikalıq xızmet kórsetiw hám ońlaw xızmetleri	522,2	17,1
Finanslıq xızmetler	642,0	96,2

Hár qıylı tayar buyımlar importı kólemleriniń kemeyiwine arnawlı, ilimiy hám qadaǵalaw ásbapları hám apparatları (68,0 % ke páseygen), bloklı binalar, suw ótkiziw, kanalizaciya ısıtıw hám jaqtılandırıw úskeneleri ushin armatura hám bekkemlew maslamaları (9,1 % ke páseygen) importınıń kemeyiwine tásir qılǵan.

Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar importınıń kemeyiwine bolsa, Tiri haywanlar (44,2% ke páseygen) importınıń kemeygenligi tikkeley tásir etken.

**ĞMDA HÁM BASQA SİRT EL MÁMLEKETLERINEN TOVAR
HÁM XİZMETLER IMPORTI KÓLEMLERI DINAMİKASI**
(yanvar-avgust, mln. AQSh dollari, úlesi, % te)

Esabat dáwiri juwmaqlarına kóre, import boyınsha sherik mámleketler arasında Qıtay Xalıq Respublikası ulıwma import kóleminde 37,5 % úlesi menen Rossiya Federatciyası (25,1 %) artta qaldırğan halda birinshi orındı iyeledi.

2022- jıldıń yanvar-avgust ayları juwmağı boyınsha Qaraqalpaqstan Respublikası tárepinen 46 mámleket penen tovarlar hám xızmetler importı ámelge asırıldı.

TOVAR HÁM XÍZMETLER IMPORTINDAĞI JIGIRMA IRI
SHERIK MÁMLEKETLER
(yanvar-avgust)

Mámleket atı	mín AQSH dollari		ósım páti, % te		orni	
	2021- j.	2022- j.	2021- j.	2022- j.	2021- j.	2022- j.
Qıtay Xalıq Respublikası	26546,6	53241,2	103,8	200,6	1	1
Rossiya Federatciyası	25644,9	35620,7	101,9	138,9	2	2
Qazaqstan	14313,5	13832,8	138,4	96,6	4	3
Koreya Respublikası	16366,6	7271,3	77,2	44,4	3	4
Túrkiya	7903,2	6066,3	439,2	76,8	6	5
Litva	1401,8	2820,4	213,2	201,2	17	7
BAÁ	4801,2	4225,2	1418,9	88,0	11	6
Soedinennoe Korolevstvo	840,4	2464,3	76,0	293,2	20	8
Qirg'iz Respublikası	3052,8	2344,1	232,9	76,8	12	9
Yaponiya	250,7	1060,4	45,7	422,9	32	12
Germaniya	6067,0	887,4	728,5	14,6	9	13
Ruminiya	1353,3	697,3	86,5	51,5	18	18
Estoniya	57,6	744,4	242,6	1292,4	36	17
Polsha	1334,8	705,2	133,0	52,8	17	14
Eron	2441,5	789,3	155,8	32,3	13	15
Turkmenistan	1586,4	753,8	132,4	47,5	16	16
Niderlandiya	5309,7	681,6	1932,9	12,8	10	19
Latviya	2138,5	674,2	170,4	31,5	14	18
Belarus	574,3	1440,8	62,3	250,9	26	11
Avstriya	389,9	547,2	34,9	140,3	30	20

Sonı aytıw kerek, Qıtay Xalıq Respublikası, Rossiya Federatciyası, Qazaqstan, Shvesariya, Koreya Respublikası, hám Túrkiya sıyaqlı

mámleketler Qaraqalpaqstan Respublikasına tovar hám xızmetler importındaǵı iri sherik mámleketlerdiń birinshi jigirmalıǵına kirdi.

Jeti iri sherik mámleketler (Qıtay Xalıq Respublikası, Rossiya Federaciyası, Qazaqstan, Koreya Respublikası, Túrkiya, Litva hám BAA Respublikası) jámi importtıń 87,4 % úlesin quradı, bul 110,8 mln. AQSh dolların quradı.

RESPUBLIKA IMPORTINDA TIYKARGI
SHERIK MAMLEKETLERDIN ULESİ
(2022- jil yanvar- avgust, % te)

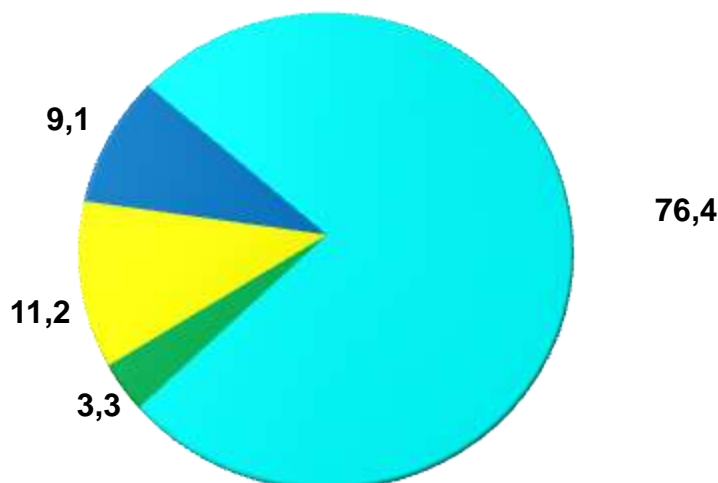

Respublikadaǵı investiciyalıq ortalıqtıń jaqsılanganı sayın hám usı salada ámelge asırılǵan reformalar nátiyjesinde mashina hám úskenerler, sonday-aq,

olardıń bólekleri importınıń ósiwi tábiǵiy. Sonday qılıp, Qıtay Xalıq Respublikası, Rossiya Federaciyası, Qazaqstan, Koreya Respublikası tárepinen kiritilgen úlken kólemdegi investiciyalar nátiyjesinde, ónimler importı kóleminde usı mámleketlerdiń joqarı úlesi saqlanıp qalmaқта.

XİZMETLER IMPORTI QURAMI
(2022- jil yanvar-avgust, úlesi, % te)

2022- jıldıń yanvar-avgust ayları juwmaǵı menen xızmetler importı kólemi 5 730,2 mıń AQSh dolların yaqı jámi import kóleminiń 4,0 % in quradı hám ótken jılǵa salıstırǵanda 1,1 % ke túsken. Xızmetler importı quramınıń tiykarǵı úlesi basqa is boyınsha xızmetler (76,4 %), finanslıq xızmetler (11,2 %) den ibarat boldı. Sonday-aq, texnikalıq xızmet kórsetiw hám ońlaw xızmetleri (9,1 %) hám transport xızmetleri (3,3 %) quradı.

Sırtqı ekonomikalıq
baylanıslar hám
sawda statistikasınıń bólimi
Tel.: (61) 224-92-06.